1893 80 років 1973
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 230. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 18-го ГРУДНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, DECEMBER 18, 1973 No. 230. VOL. LXXX.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРОГОЛОСУВАЛА НАДЗВИЧАЙНІ ПОВНОВЛАСТІ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА У ЗВ'ЯЗКУ З ЕНЕРҐЕТИЧНОЮ КРИЗОЮ

Вашингтон. — У суботу, 15-го грудня, Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт, який надає Президентові надзвичайні повновласті в зв'язку з енерґетичною кризою. 265 конгресменів голосувало за цим проєктом, 112 проти, а 3 стрималися від голосування. Тепер проєкт пішов до спільної комісії обох Палат Конґресу для полагодження розбіжностей, бо Сенат 19-го листопада схвалив досить відмінний законопроєкт. У суботу, 15-го грудня, президент Ніксон і голова Федерального Управління Віллям Саймон закликали Конґрес полагодити різниці й остаточно схвалити проєкт ще перед відходом на Різдвяну відпустку. Саймон заявив, що президент Ніксон не може погодитися з деякими додатками до проєкту Палати й заохочував законодавців обох Палат схвалити „більш придатний законопроєкт". Він дав зрозуміти, що президент Ніксон погодився б на сенатську версію проєкту, яка надає йому більше повновластей. Наприклад, Сенат пропонує, щоб надати Президентові беззастережне право встановити раціонування бензини, а Палата хоче, щоб протягом 15 днів після проголошення такого наказу Президентом Конґрес мав право вжити „вето". Щодо інших заходів поборювання енерґетичної кризи, наприклад встановлення примусових максимальних швидкостей на шляхах країни, примусового закриття бензинових стацій в неділі, встановлення максимальних температур в крамницях і бюрових будинках тощо, то Сенат дозволив би Президентові встановляти їх, а Конґрес мав би право до 15 днів після проголошення цих заходів вжити „вето". Натомість Палата хоче, щоб кожний із цих заходів був схвалений Конґресом, тобто пройшов цілу процедуру, яку проходить звичайний законопроєкт. Таким чином, Палата Репрезентантів хоче, щоб у багатьох випадках Конґрес задержав повновласті в своїх руках, а не передавав їх Президентові. Палата Репрезентантів також включила в своїм проєкті заборону експортувати нафтові продукти для військового вжитку в Південному В'єтнамі, Камбоджі та Лаосі. Взагалі, Палата включила так багато різних додатків, що не відомо, чи спільна комісія обох Палат Конґресу зможе полагодити всі різниці між двома законопроєктами перед наступною п'ятницею, тобто перед днем, коли Конґрес плянував піти на Різдвяну відпустку. Але лідер Демократичної більшости в Сенаті Майк Менсвілд заявив, що законодавці залишаться у Вашинґтоні аж до часу поки не схвалять остаточної версії цього законопроєкту.

ПЕРЕНЕСЕННЯ ДО НОВИХ ПРИМІЩЕНЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ФІНАНСОВІ Й ВИДАВНИЧІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Джерзі Ситі. — З кінцем цього тижня Головна Канцелярія Українського Народного Союзу вже буде у пишних нових приміщеннях на третьому поверсі могутнього власного 15-поверхового хмаросягу над Гудсоном при 30 Монґомері вулиці в Джерзі Ситі. На четвертому поверсі цього будинку вже від минулого тижня працюють урядовці кількох відділів сусіднього Першого Джерзі Банку, який винайміив на 15 років разом три поверхи, за які платитиме по 451,200 долярів чиншу річно. Більшу частину сьомого поверху винаймила державна установа Соціяльного Забезпечення для спеціяльних цілей — телефонічної інформаційної обслуги громадян Північного Ню Джерзі та частини Ню Йорку. З уваги на те, що така служба вимагає спеціяльних устаткувань, їх тепер інтенсивно влаштовується і цей відділ Соціяльного Забезпечення почне свою працю в нових приміщеннях УНСоюзу з початком недалекого вже нового року. Разом з перенесенням Головної Канцелярії УНСоюзу до нових приміщень ще не не зможе перенестись видавництво „Свобода" з уваги на те, що достава та інсталяція нових друкарських машин вимагає більше часу. Перенесення видавництва до нових приміщень передбачається в половині наступного року і до того часу видавництво ще працюватиме в дотеперішніх приміщеннях при 81 - 83 Гренд вулиці.

Справа перенесення до нових приміщень та фінансові, організаційні і видавничі справи, як і проголошення чергової Конвенції УНСоюзу, що має відбутися в травні наступного 1974-го року, були предметом чергових цілоденних нарад Головного Екзекутивного Комітету УНС, що відбулися тут ще в старих приміщеннях минулого четверга, 13-го грудня.

Наради відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисогір і в них, разом з сим, взяли участь усі головні екзекутивні урядовці: заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох та головна касирка мґр Уляна Дячук, як також редактор Антін Драган та асистент керівника організаційного відділу, головний радний Степан Гавриш. Після відкриття нарад та прийняття їх порядку, розглянено справу протоколів з попередніх нарад Екзекутивного Комітету та рішено відкласти їх на дальший розгляд до чергових нарад затруднених в Головній Канцелярії екзекутивних урядовців.

ЗА ДЕСЯТЬ МІСЯЦІВ МАЙНО УНС ЗБІЛЬШИЛОСЯ НА $ 1,035,000

Звіт головного касира мґр Уляни Дячук

За десять місяців цього 1973-го року майно Українського Народного Союзу збільшилося на 1,035,000.00 долярів та дійшло до 38,640,000.00 долярів — інформувала головна касирка мґр Уляна Дячук, традиційно започатковуючи звітування головних екзекутивних урядовців на їхніх нарадах. Продовжуючи свій звіт пані Уляна Дячук ствердила, що за виїмком інвестицій в реальностях та електронічних машинах, прибутки від інших родів інвестицій зменшилися.

Як минулого року, так і цього року УНСоюз всю готівку старався інвестувати у позичці своїй допоміжній корпорації, яка займається будовою нових приміщень й ця позичка зросла за 10 місяців на $ 1,613,000.00 і тепер виносить суму $ 5,530,270.00.

Порівняння прибутків за перші три квартали ц. р. вказують, що в УНСоюзі припинився упадок членських вкладок. Їх одержано всіх на суму $ 2,231,000.00, себто на 47,000 більше, як в тому самому часі попереднього року і на $ 28.000 більше, як за 9 місяців 1971 року, коли перший раз впала сума одержаних вкладок.

Зменшилися впливи від бондів і гіпотечних позичок, а збільшено на $ 118,600 відсотки від позичок для допоміжної корпорації. В загальному УНСоюз в перших трьох кварталах ц. р. мав прибутків на суму $ 197,000 більше, як в 1972 р., а на $ 272,000 більше, як в 1971 р. Всіх прибутків за десять місяців цього року було $ 4,352,000.

Видатки УНСоюзу в тому часі виносили $3,411,000 отже на $ 42,000 менше, як попереднього року. Це треба завдячувати фактові, що дозріло менше вивінувальних грамот і тому за них виплачено $ 184,000 менше. Зменшилися теж виплати посмертних запомог на $ 26,000 та грошевих зворотів на $ 3,000. Виплачено більше дивіденди ($ 8,000) та „Свободі" за передплату від членів ($ 16,000).

Коли порівняти адміністративні та організаційні видатки то вони зросли цього року на приблизно 10%. Цей факт треба мати стало на увазі, коли робиться замовлення на різні друки та канцелярійні прибори, тим більше, що з переносом до нового будинку багато коштів значно збільшаться.

Гіпотечні позички. За листопад не одержали ми рат за 9 гіпотечних позичок — звітувала дальше пані Дячук. Одна позичка винна рати від жовтня, одна від вересня. Чим раз більше проблем завдають нам позички на Союзових домах. Вже рік минув, як ми не одержали рати від позички на дім Відділів УНСоюзу в Детройті, а від 1-го липня не платять відсотків за позичку у Форт Ситі. Позичка на один дім в Бронксі залягає дальше з відсотками від вересня 1972 р. Інший дім в Бронксі згорів, але власники мали вогневе забезпечення і чекають на сплату. Назвавши ще деякі інші залеглості в сплатах гіпотечних позичок, звітодавець поінформувала, що від двох місяців переводиться інспекцію всіх реальностей у Бронксі, на яких УНСоюз має позички, щоб запобігти дальшим втратам.

Спізнені Відділи. З кінцем біжучого місяця УНСоюз буде змушений суспендувати всіх членів 71-го Відділу в Клівленді. Помимо різних упімнень та пригадок, а також інтервенції збоку організатора того ж Відділу п. Степана Гавриша, секретарка не присилає вкладок від березня ц. р. Всі її обіцянки присилати вкладки, досі вона не додержала. Подібна ситуація заіснувала з Відділом ч. 340 у Нюарку, який не розчислився ще за серпень. Крім згаданих двох Відділів, ще 30 інших Відділів не присилали своїх рахунків за жовтень і листопад. За виїмком Відділів: 106, 131, 361, 423, всі інші є малі і їм вислано грудневі рахунки, включаючи належність за попередні місяці. В цей спосіб стараємося наздігнати їх спізнення.

Допоміжна Корпорація виказує, що досі затягнено позичок на суму $ 11,370,270.00. Будівничому виплачено по кінець листопада суму $ 9,269,566.00. Згідно з контрактом залишається до вирівнання приблизно сума $ 1,000,000.00. Різним інженерським і дорадчим фірмам виплачено $ 635,160.00 Досі кошти будови винасять суму $ 10,111,808.37, а відсотків виплачено $ 924,376.82 На 1-го грудня одержано чинш за 4-ий поверх, винайминий Першим Джерзі Банком.

3,770 НОВИХ ЧЛЕНІВ ЗА ОДИНАДЦЯТЬ МІСЯЦІВ

Звіт головного секретаря д-ра Ярослава Падоха

За одинадцять місяців 1973-го року Український Народний Союз придбав 3,770 нових членів, при чому у вересні зорганізовано 400, в жовтні 402 і в листопаді 412 нових членів — звітував керівник організаційного відділу УНС, головний секретар д-р Ярослав Падох. Коли в початках року та в літніх місяцях, в липні, серпні і вересні здобуто більше членів, як минулого року, то останні два місяці, жовтень і листопад, виявили знижкову тенденцію, що мабуть виявляє наслідки непевної політичної і господарської ситуації, зокрема перестрах населення загрозою безробіття й рецесії внаслідок кризи джерел енерґії, кризи внутрішньо - американської довкруги президентського уряду. На всякий випадок, відрадно ствердити, що після двох попередніх років, які принесли недобір відносно числа членів УНС, в цім році матимемо надвишку. З кінцем жовтня ц. р. цьогорічна надвишка виносила 209 членів. Сподіваємося, що вона до кінця року видатно збільшиться — звітував д-р Я. Падох.

Оскільки йде про Округи, то з кінцем листопада 16 збільшили число здобутих членів в цім році у порівнянні з минулим роком, 13 зменшили, а дві стоять на рівні Надвишка виносить 80 членів. Відносно Областей, то область під кермою Степана Гавриша збільшила число здобутих членів на 135 область під кермою Василя Оріховського збільшила членів на 12, область під кер-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Продовжується змагання в передконвенційній кампанії УНС

Із закінченням цього року, з ним змагання за першенство піврічної, передконвенційної кампанії, яка розпочалася з першим липня і закінчиться вже за неціпих два тижні, на чоло усіх трьох груп у сімох районах висуваються щораз то нові союзові діячі. Підсумки змагання, спертого на кількість точок, визначених кількістю здобутих членів та висотою їх забезпечення, підведені на половину грудня, виявляють що в стейті Пенсилвенії на перших місцях усіх трьох груп зберегли свої передові місця ці самі особи; головна радна Анна Гарас в групі найбільших Відділів, пані Ольга Малік в середній групі та Роман Дяків в групі менших Відділів. Замітна зміна зайшла в групі найбільших Відділів в якій відомий союзовий діяч і голова своєї Округи Михайло Гентош з четвертого місця вийшов на місце, третє, придбавши 336 точок. Його попереджують пані Анна Гарас із 465 та Іван Петрунцьо з 337 точками. Як видно, друге і третє місце ділить тільки одним одна точка.

У стейті Ню Йорк не зайшли замітні зміни. На перших місцях всіх трьох груп залишилися покищо ці самі особи; Іван Тройновський в малій, Іван Пригода в середущій та Василь Кобіто в групі великих Відділів. В цій останній групі Андронік Копистянський перейшов з четвертого місця на третє, здобувши додатково 48 точок й дійшов разом до 342 точок. Його попереджує Василь Кобіто з601 точками і Василь Колодій з 542.

В стейті Ню Джерзі першунами груп осталися ці самі: пані Ольга Калинович Омелян Твардовський і Йосиф Ярема.

В Иллинойськім стейті також першуни всіх трьох груп Відділів не змінилися від кінця листопада, з цією тільки зміною, що пані Олена Олек з Чикаґа перейшла в своїй великій групі з третього на друге місце, здобувши разом 202 точки. Її попереджує Михайло Семків з 341 точками.

В стейтах Огайо і Мічіґен в групі малих Відділів на перше місце вибилася п-і Людмила Кихун, забезпечивши в грудні члена $10,000 й цим зіпхнувши ранішого першуна Василя Лещука з першого на друге місце. Інші групи залишилися покищо без змін. В середущій першуном залишилася пані Олена Сенедяк, а друге вдержала пані Геновефа Жеребняк. В найбільшій групі Відділів першуном далі є Роман Татарський з рекордовим на весь УНСоюз числом точок 694, в чому 70 точок він придбав вже в грудні. В усіх стейтах на чолі всіх трьох груп Відділів залишилися ці самі першуни; Іван Гулич, Іван Лаба й Іван Малко. Цей останній з 315 точками випередив листопадового першуна інж. Ярослава Карпяка на 28 пунктів.

Відносно канадських Відділів слід відмітити, що в першій групі найменших Відділів першуном далі залишився Петро Волощук з 214 точками на друге місце вийшла з попереднього четвертого місця п-і Марія Юзик, здобувши до 15 грудня ц. р. 151 точок. В середній групі першуном в грудні став Остап Касюхнич, який вийшов на перше місце, поминувши попереднього першуна Лева Вовка, здобувши в грудні 20 нових та осягнувши разом 137 точок. За ним є попередній першун Лев Вовк з 130 точками. Першуном групи найбільших Відділів залишився Данило Пиц з 271 точками.

Змагання продовжуються до кінця місяця. До змагових точок будуть зараховані члени придбані та доручені головній канцелярії УНС до кінця грудня.

„Самопоміч" розділила $4,800 допомог і відмітила 80-ті уродини д-ра Василя Палідвора

Ню Йорк (В. С.) — Головна Управа О.У.А. „Самопоміч" на своїм засіданні, яке відбулося тут 16-го грудня розділила $4,800 грошових допомог потребуючим українцям по різних країнах світу та відмітила 80-ті уродини д-ра Василя Палідвора, довголітнього секретаря Головної Управи. Голова „Самопомочі" мґр Євген Лозинський, який проводив засіданням, склав загальний звіт з праці Головної Управи та окремо зреферував стан видавництва журналу „Наш Світ", яке найшлося в матеріяльних труднощах після підвищення цін на папір. У зв'язку зі збільшеними коштами видавництва рішено підвищити ціну передплати журналу на $2.50 річно та 50 центів за одно число цього двомісячника. Секретар д-р Василь Палідвор відчитав протокол з попереднього засідання, що його апробовано одноголосно, та подав у своєму звіті огляд праці секретаріяту Головної Управи. Після звіту фінансового референта інж. Івана Гурика з вислідами збірок по відділах „Самопомочі" та збірки на фонд суспільної опіки, Головна Управа одноэгідно розділила грошові допомоги потребуючим українцям по різних країнах світу на загальну суму $4,800. Окрему увагу присвячено фінансовому станові будинку „Самопомочі" та апробовано пропозицію перевести потрібний його ремонт. Про нові можливості старших віком осіб і пенсіонерів одержувати додаткові допомоги від суспільного забезпечення розказав член референтури Суспільної Опіки д-р Микола Шпитко. Після офіційного засідання відбулося прийняття для відзначення 80-их уродин д-ра Василя Палідвора, якому всі приявні склали побажання а вкінці відспівали „Многая Літа". Д-р Василь Палідвор це теж довголітній секретар 204-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку, делеґат на Конвенції УНСоюзу, та на одній із них заступник предсідника.

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС 1973 РОКУ

РАНІШЕ ПРОГОЛОШЕНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	3,893
В МИНУЛОМУ ТИЖНІ ПРИЄДНАНО	73
РАЗОМ ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	3,966

В минулому тижні надіслали до Головної Канцелярії аплікації нових членів наступні організатори і секретарі Відділів:

Петро Дяків (В. 412) — 5 аплікацій нових членів, Михайло Отрок (В. 14) — 4, Марія Сцібайло (В.452) — 4, Ярослав Лебідь (В. 32) — 3, Марія Ковальчук (В. 36) — 3, Михайло Ольшанський (В. 51) — 3, інж. Омелян Граб (В. 209) — 3, Олекса Карпінський (В. 498) — 3, Дан Марцинюк (В. 502) — 3, Гелен Олек (В. 22) — 2, Марія Капраль (В. 112) — 2, Василь Труфин (В. 266) — 2, Меланія Мілянович (В. 287) — 2, Емануїл Притула (В. 337) — 2, Стефан Глоговський (В. 346) — 2, Василь Попович (В. 367) — 2, Катерина Онуфрик (В. 416) — 2, Данило Пиц (В. 458) — 2. По одній аплікації прислали 24 секретарі та організатори.

Досі в грудні придбано 196 нових членів.

Женевську конференцію відкладено

Вашингтон. — У зв'язку з цим, що досі не пощастило розв'язати всіх процедуральних аспектів заплянованої мирної конференції між Ізраїлем та Єгиптом, Сирією і Йорданією в Женеві, яка мала початися 18 грудня, початок нарад відкладено до 21 грудня. У міжчасі державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер продовжує свої зусилля, щоб узгіднити окремі процедуральні питання, а також питання, які стосуються проблем, що мають бути вирішені на конференції, в першій мірі справу відведення ізраїльських військ з терену на захід від Суезького каналу та встановлення демілітаризованої зони між Єгиптом та Ізраїлем. Не з'ясоване далі питання ізраїльських воєннополонених в Сирії, уряд якої відмовляється дискутувати це питання до часу, поки Ізраїль не звільнить арабських територій. Знову ж ізраїльський уряд вимагає списка полонених і дозволу для Міжнародного Червоного Хреста на інспекцію умов, в яких знаходяться полонені в Сирії, заявляючи, що в інакшій ситуації не переговорюватиме з Сирією.

Генрі Кіссінджер мав ділові зустрічі з лідерами Альжірії, Єгипту, Савдійської Арабії, Ливану та Йорданії і на кінець прибув до Тель Авіву, щоб узгіднити питання переговорів з ізраїльським урядом. Сам Генрі Кіссінджер оптимістично оцінює перспективи і з р аїльсько-арабських переговорів, не зважаючи на всі труднощі, з якими йому доводиться зустрічатися у намаганні привести ізраїльтян і арабів до спільного конференційного стола. Женевські переговори, навіть якщо і почнуться 21 грудня, в початковій стадії не приведуть до якихось серйозніших вислідів вже хоча б з цієї причини, що теперішній ізраїльський уряд є перед виборами і не хоче приймати на себе ніяких зобов'язань. Це враховують всі заінтересовані сторони і тому приготовані на те, щоб після започаткування переговорів, їх перервати і відновити аж після виборів в Ізраїлі, які мають бути 31 грудня.

64 держави стосують тортури в'язнів

Париж. — Відома міжнародна організація, яка має за мету боронити несправедливе поступування з ув'язненими в різних країнах, опублікувала дані про те, що у 64 державах поліційні власті стосують фізичні і психічні тортури супроти в'язнів. Уряди демократичних держав і держав, в яких панує поліційний режим, користуються фізичними і психічними тортурами для досягнення політичних цілей, а в першій мірі у боротьбі з політичними противниками і незадоволеними. Серед названих держав є СССР, Греція, Південна Африка, Ізраїль, Бельгія, ЗСА. 220-ти сторінкове звідомлення Амнесті Інтернешенал наводить прізвища, дані про форми стосованих тортур тощо, ілюструючи заяву Сін МекБрайда, кол. міністра зовнішніх справ Ірляндії, про те, що „правило закону порушується у безприкладному розмірі і на чотирьох континентах ми є свідками агонії тисячів схоплених і переслідуваних за їхні політичні опінії, їхню релігію, чи їхнє етнічне походження". Звідомлення починається безпосередніми розповідями трьох жертв тортур, по одній з СССР, Туреччини і Уруґваю. У багатьох країнах вину за тортування політичних противників несуть військові кола. На конференції Амнесті Інтернешенал в Парижі 11 грудня винесено рішення, щоб покликати міжнародну лікарську комісію, яка була б уповноважена об'єктивно розглядати і засвідчувати факти тортурування в'язнів в окремих державах. На цій конференції започатковано світових розмірів акцію проти тортурування в'язнів. Треба відзначити, що коли Амнесті Інтернешенал опублікувала своє звідомлення, ЮНЕСКО, яке діє в системі ОН і яке досі піддержувало акцію Амнесті Інтернешенал, відмовило в дальшому давати таку підтримку, бо, мовляв, у звідомленні „імпліковано" понад 60 держав - членів ЮНЕСКО. Амнесті Інтернешенал має свою головну квартиру в Лондоні, а в окремих країнах діють відділи, яких разом є 1200 у 32 державах. Вона налічує понад 32,000 індивідуальних членів у 62 державах, які платять вкладки. Серед списків безправно ув'язнених є також українські в'язні в СССР. Головою Амнесті Інтернешенал є Сін МекБрайд.

Европейська унія буде сформована у цій декаді

Копенгаґен. — Дводенна конференція голов дев'яти західніх европейських держав - членів Европейського Спільного Ринку прийняла два засадничі документи, з яких один з'ясовує цілі і завдання союзу західніх европейських держав та докладно уточнює їхнє відношення до інших держав і частин світу, а другий — заторкує економічні проблеми, в першій мірі уточнює становище членів Европейського Спільного Ринку до енерґетичної кризи. У кінцевому ком'юніке конференція зайняла також становище до конфлікту на Близькому Сході, зайнявши виразно проарабські позиції у тому сенсі, що вони підтримують здійснення на практиці резолюції 242 Ради Безпеки ОН, яка говорить про звільнення Ізраїлем всіх арабських територій і про забезпечення „легітимних прав палестинських арабів". На окрему увагу заслуговує декларація конференції Европейського Спільного Ринку, яка дефінює поняття „европейської ідентичности" і говорить про кінцеву мету західніх европейських держав оформити ще у цій декаді Европейську унію, як нову політичну спільність, в рямках якої здійснюватиметься тісна співпраця і співжиття членів Европейської Спільноти, а також всіх цих европейських держав, які виявлять бажання приєднатися до такої унії, визнаючи ці самі ідеали і ці самі цілі.

У декларації стверджується, що европейські держави „перемогли минулі непорозуміння і вирішили, що єдність є основою европейською конечністю, щоб забезпечити збереження цивілізації, яка для них всіх є спільною". Заплянована унія має за меті забезпечити розвиток суспільства, яке має бути достосоване до потреб окремих людей. Ініціятори такої унії прагнуть забезпечити ефективну дію репрезентативної демократії, правовість, соціяльну справедливість, яка є кінцевою метою економічного поступу, і врешті пошанування основних прав людини. Така єдність Европи є конечною в обличчі зміненої міжнародної ситуації, де вирішальну ролю відіграють надпотуги, зосередивши в своїх руках засоби сили. Ні одна европейська держава не

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Помилки Президента

Аферу Вотерґейту використали противники президента Ричарда Ніксона для походу проти нього; у ліберальному американському таборі не забули надзвичайно прикрої для того ліберального табору прогри їхнього кандидата сенатора Джорджа МекҐоверна в останніх виборах.

Але нема сумніву, що президент Ніксон допустився ряду помилок і додав ними нального до вогню, що його розпалив Вотерґейт. Найбільшою основною помилкою було оточення себе у Білому Домі такими прибічниками-дорадниками, що не вміли пошанувати кордону між леґальним і нелеґальним. Сім членів або його Уряду або штабу Білого Дому мусіли зректися своїх становищ, як ближчі чи дальші актори тієї вотерґейтської драми. Ричард Ніксон зробив помилку, не цікавлячись працею виборчого комітету Республіканської партії в останніх президентських виборах. Виявилося, що той Комітет допустився багатьох протизаконних ходів у пошукуванні виборчих фондів. Помилку зробив Ніксон — спершу рішуче відмовляючись видати магнетофонні записи своїх розмов у Білому Домі, опісля погодившись на їх видачу, але не перевіривши, чи дійсно існують всі ті записи і чи нема в них підозрілих пропусків. Врешті трудно зрозуміти, як президент Ніксон, сам правник і людина з величезним досвідом в американському громадському житті, не подбав, щоб плаченням свого персонального податку не давати зброї в руки неприхильній пресі, ласій на кожну сенсацію. Він повинен був знати, що сірого американського громадянина не переконають арґументи формальної леґальности, чому Президент не заплатив близько чверть мільйона прибуткового податку, що його мусів би заплатити кожний рядовий громадянин. Добре сталося, що Президент заявив готовість піддатися в цій справі рішенню Конґресової Комісії, — але все це повинно була статися багато раніше. Роблення Президентом поступок Конґресові й судові етапами й дрібними частинами — це була така сама помилка, як подібна стратегія, стосована президентом Джансоном у В'єтнамі. Тепер президент Ніксон має труднощі, що їх не мав би, коли б не його власні помилки.

Турбота всіх

Минулотижнева конференція голів дев'яти держав-членів Европейського Спільного Ринку в Копенгаґені виявила недвозначно, що теперішня енерґетична криза є загально - світова та є однаковою турботою всіх. Учасники конференції: Велика Британія, Франція, Західня Німеччина, Італія, Голляндія, Бельгія, Люксембурґ та Ірляндія в другому своєму документі з цих нарад стверджують, що „енерґетична криза є загрозою для світової економіки як цілости, що заторкує промислово розвинені і недорозвинені країни в однаковій мірі". З цих міркувань, конференція зробила ряд конкретних постанов щодо заходів у боротьбі з енерґетичною кризою. Ці заходи мають початися негайно, щоб до 15 січня країни Европейського Ринку мали приготований „енерґетичний балянс", який відзеркалював би фактичний стан в усіх країнах, що до цієї Спільноти належать.

У комунікаті говориться про конечність для Спільноти „прийняти компрегенсивну програму альтернативних джерел енергії". З цим в'яжеться питання поширення дослідів та реалізація вже готових проєктів, головно в обсягу атомної енерґії. Заповіджені в комунікаті є також переговори з країнами - продуцентами нафти для узгіднення з ними широко закроєних плянів економічної розбудови стосовних країн в загальному пляні забезпечення безперебійного постачання нафтою по поміркованих цінах.

Треба відзначити, що конференція голів урядів дев'яти західніх европейських держав не узгіднила становища до пропозицій державного секретаря ЗСА Генрі Кісінджера, який запропонував об'єднані американсько-европейські заходи по лінії розв'язання енерґетичної кризи. Хоч плян Кіссінджера не був покищо акцептований, то він не був відкинений, а тільки тягар питання був перенесений на Організацію Економічної Співпраці і Розвитку, у якій співпрацюють також ЗСА, Японія і Канада. Ця організація має бути форумом для зустрічі між західніми державами і Японією та державами — нафтовими продуцентами.

Конференція в Копенгаґені та її постанови тільки підкреслюють серйозність теперішньої кризи, від розв'язки якої залежатиме цілком певно не тільки господарська ситуація, але й політичний уклад сил. Не диво, що всі країни світу цією проблемою турбуються.

Роман Рахманний

ПЕРЕМОГА НА БЕРЕЗІ ЧЕКАНЬ

Позичивши в поета Василя Симоненка крилату фразу „берег чекань", десятиліття 1963-73 можна б назвати берегом чекань одного українського покоління, що спричинило великі зрушення в українському суспільстві обабіч совєтської сторожової стіни.

Мабуть найглибше зрушення постало в зв'язку із смертю Василя Симоненка 13 грудня 1963 року в Черкасах. Не встоявшись у боротьбі з недугою рака, він фізичну смерть прийняв із спокоєм філософа Гр. Сковороди, що приблизно 200 років раніше писав:

Смерте страшна!
Замашна косо!
Ти не щадиш і царських волосов.
Ти не глядиш, де мужик, а де цар,
Все жереш так, як солому пожар!
Хто ж на її плює гострую сталь?
Той, чия совість — як чистий хрусталь.

Василь Симоненко мислив гідно і жив чесно. Він, зокрема, ні в чому не поступився окупантській силі. Його вірші та „Щоденник" належать до української клясики.

Живе слово

Водночас його слово стало новою зброєю молодих і старших українців, що живуть на рідній землі або в країнах свого поселення — добровільного чи примусового. У своїй поетичній розмові з Мамою - Україною, Симоненко перший посмів сказати чужоземним силам не встрявати у внутрішні українські справи:

Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з Тобою говорю!

Він же був першим поетом у всьому СССР, що по-братньому нахилився до колгоспника і в тому погорджуваному совєтському Феллахові побачив людину, пригнічену голодом „красти" гнилий качан або жмінку зерна з ниви, щедро зрошеної його власним потом. У вірші „Злодій" Симоненко яскраво показав читачам на те, хто в СССР добродій, а хто злодій: українського селянина зіпхнули на дно т. зв. безклясового суспільства ті „відгодовані, сірі, недорікуваті демагоги й брехуни" — члени нової експлуататорської кляси.

Давно не чути було в Україні такого живого слова. Чужинці, ознайомившись із цим словом, по-новому побачили українців, як людей із відновленою особистою та національною гідністю.

Ось чому фізична смерть В. Симоненка десять років тому засмутила, але не пригнобила українців. Своїм духом він далі оживляв мислі української молоді, що в „його десятилітті" зважилась вийти навіть на вулиці міст України, Канади, Америки, Англії, Австралії та інших країн і демонструвати:

— в обороні права української людини на власний стиль життя;

— в обороні права українців суверенно відати справами своєї країни;

— в обороні права українців обмінюватися думками про спільні справи незалежно від політичних, ідеологічних, релігійних і державних кордонів: а в решті в обороні української цивілізації, що її намагається знищити Москва.

Симоненкове слово, зокрема, живе в свідомості українців як пересторога, що ґрунтується на світогляді української людини з давніх давен. Мужнє слово князя Святослава: „краще лягти кістками, ніж попасти в полон, бо мертві сорому не знають", та Шевченкове грізне попередження, що —

Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі,
А ще гірше спати, спати
І спати на волі!

звучать по - новочасному в Симоненковому вірші:

Люди часто живуть після смерти:
Вріже дуба, а ходить і їсть,
Перепродує мислі підтерті
У завулках тісних передмість.

Гилить зуби, дає поради,
Носить лантухи настанов,
Підмічає серйозні вади
У діяльності установ.

Не втомляється спати і жерти,
На мислях за часом біжить.
Їй-Богу, не страшно вмерти,
А страшно мертвому жить.

Оглянувшись на минуле десятиліття з нашого берега чекань, треба сказати: це — пророчий вірш. Адже не цілих десять років після того, як янгол смерти став у головах Василя Симоненка, „помер" його сучасник і однодумець Іван Дзюба.

Мертве слово

Коли ж цього талановитого і, в свій час, сміливого публіциста торкнувся другий янгол смерти?.. У березні 1973, коли його засуджено на тюрму і заслання? Чи в квітні 1972, коли його арештовано? Чи може раніше, коли то Валентин Мороз докоряв Дзюбі за пролив страху перед відповідальністю прапороносця української гідности — зокрема для молоді України?

Не маючи певности щодо цього, датою духової смерти І. Дзюби слід вважати офіційну дату появи — на останній сторінці газети „Літературна Україна" — покаянної „Заяви": 9 листопада 1973 року.

Там він обіцяє московсь-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Кость Мельник

РІДНА ШКОЛА У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Тепер, коли починають втихати голоси дискусій на тему Другого СКВУ, та коли сторінки нашої преси рідшають відомостями про цей Конґрес, ми, рідношкільники, хочемо використати той час для поінформування нашого суспільства про наради та вирішення СКВОР (Світова Координаційна Виховно - Освітня Рада), яка працювала на трьох пленарних конференціях.

Перша пленарна конференція (28-го жовтня ц. р.) всецілo займалася справами Світової Ради Дошкілля. Тій Раді допомагає наше активне й жертвенне жіноцтво, зорганізоване, через свої теренові централі, у відомій СФУЖО. Про цю конференцію буде мова окремо.

Моя стаття присвячена другій і третій пленарній конференції (31 жовтня та 1 листопада ц. р.), які в цілості зреферували в доповідях, звідомленнях, дискусії та рішеннях наші рідношкільні справи у вільному світі. Отже, мова тут про Рідну Школу, яка ще й досі не має „права громадянства" в нашому суспільстві і яку часто трактується як „конечне зло"... Навіть в офіційній програмі Другого СКВУ Рідна школа, як така, не знайшла собі місця... Знову ж навіть „близькі" терени, як Канада та ЗСА не були якслід повідомлені про Конференцію СКВОР та її програму. Крім цього, нашим делеґатам треба було „зводити бої", щоб Статутова Підкомісія СКВУ внесла додаток про те, що до Пленуму Секретаріяту СКВУ входять два представники Управи СКВОР. Наш „старий" проєкт і домогоння, щоб у Президії Секретаріяту СКВУ мав місце один представник Управи СКВОР — таки не пройшов! Та, мимо всього, ми віримо в справу виховання й навчання нашої молоді в Школах Українознавства, і серед всяких умовин ми будемо вести нашу роботу при допомозі суспільства відданого рідньошкільній справі. Отже, ці дві Пленарні Рідньошкільні Конференції не були надто чисельні, але вони були якісні, ділові й активні. На них були заступлені такі терени: Австралія, Англія, Арґентина, Західня Німеччина (із повновластями від Франції та Бельгії), ЗСА та Канада. Делеґати із згаданих теренів репрезентували Рідні Школи серед 90 відс. нашого поселення у вільному світі.

Цю Конференцію відкрив о. прот. Т. Міненко (Канада), а провадила нею Президія в складі: проф. Т. Пасічинський - голова (Австралея), проф. С. Бережницький — заст. голови (ЗСА), п-і О. Ковалик (Канада), та п-і М. П'ястка — секретарки (Канада). Тоді ж обрано Резолюційну та Номінаційну Комісії СКВОР.

До самої програми Конференції. Доповіді: мгра Я. Чуми („Проблема батьків і їх місце у вихованні"), д-ра В. Ісаїва („Мішані подружжя") та д-ра І. Головінського („Виховний ідеал", з праці Науково - Дослідної Комісії), не відбулися з причини неприявности авторів - доповідачів.

Виголошені були такі доповіді: „Релігійне виховання українця" — о. прот. Т. Міненко (Канада), „Виховний ідеал" — проф. М. Семчишин (ЗСА), доповнення-пояснення з праці Науково-Дослідної Комісії, „Рідне шкільництво на новому етапі", панель - доповіді — п-і проф. Ф. Любінецька (ЗСА), інсп. І. Боднарчук (Канада), та мґр В. Леник (Зах. Німеччина), та „Реорганізація рідного шкільництва" — інж. Д. Березовський (ЗСА).

Письменниця Ольга Мак голова ОПЛДМ, передала Президії СКВОР „Звернення ОПЛДМ та говорила про нелегку працю Об'єднання.

Думаю, що всі виголошені доповіді, заяви та звернення будуть друковані в рідньошкільній пресі.

Звідомлення та загальні інформації з окремих теренів поселення давали: проф. Т. Пасічинський — Австралія, д-р В. Марченко — Англія, проф. М. Винницька — Арґентина, мґр В. Леник — Зах. Німеччина, дир. С. Стецик — ЗСА, о. прот. Т. Міненко — Канада, мґр Я. Рак — ЗСА — громадський сектор, та п-і інсп. Ю. Назаревич — ЗСА — за Об'єднання Українських Педагогів. На закінчення здав загальний звіт за діяльність Управи СКВОР її голова проф. д-р Е. Жарський ЗСА.

В загальній дискусії над доповідями та звітами забирали слово всі члени Конференції. Її багатокольоровий матеріял ляг в основу рішень - резолюцій- Конференції, які передала до затвердження голова Резолюційної Комісії п-і мґр Т. Горохович.

Я не буду перечисляти всіх точок резолюцій, а обмежуся до зреферування деяких з них. Отже: домагання до Конґресу СКВУ прийняти до Президії Секретаріяту одного, а до Пленуму Секретаріяту СКВУ двох представників Управи СКВОР; апель до наших громадських централь всіх теренів та всього суспільства, а зокрема батьків дітей в шкільному віці — морально та матеріяльно підтримати наші Дошкілля і Школу Українознавства, в в яких повинні знайтися всі українські діти; прохання до всіх працівників пера, письменників, журналістів та редакторів української преси - журналів у вільному світі — більше уваги, часу й ініціятиви присвятити нашому рідному шкільництву; найкращою творчою відповіддю — відсіччю на окупаційно - русифікаційну політику Москви буде рідношкільний вишкіл та національно - релігійне виховання нашої молоді; мобілізувати молоді, професійні вчительські сили до навчання українознавчих предметів; подбати про видання нових, сучасних, шкільних підручників та посібників; Світовий Рідношкільний З'їзд палко втає ідею створення Ради Українських

(Закінчення на стор. 4-ій)

В. Боровський

ДЕЩО ПРО СВІТОВИЙ КОНҐРЕС МИРУ У МОСКВІ

У Москві 25-31 жовтня ц. р. відбувся Світовий Конґрес „миролюбних сил", на який були змушені з'їхатися представники совєтських сателітних країн, як також різні особи і представники організацій, переважно лівих забарвлень з вільного світу, які ще вірять в те, що Совєтам дійсно розходиться про мир у світі. Головну промову, повну всяких крутійств, на цьому Конґресі виголосив сам Брежнєв. Цю промову мають тепер студіювати учні в совєтських школах.

Цей Конґрес опублікував „комюніке", написане у втертому совєтському стилі, в якому можна прочитати таке:

„Зусилля, спрямовані на послаблення перегонів озброєнь, зустрічають ще серйозний опір військово-промислових комплексів, мілітаристських, відверто - фашистських і расистських режимів. Не зважаючи на процес деколонізації, колоніялізм у різних формах все ще позбавляє народи незалежности та їх невід'ємного права бути повновласними господарями у своїх власних країнах".

„Сили національного визволення — один з головних елементів всесвітнього антиімперіялістичного руху, побудови загального миру. Національно - визвольні рухи законно представляють свої народи і країни. Страхітливим анахронізмом є сьогодні існування колоніяльних і расистських режимів, які спираються на терор, на справді варварську експлуатацію мільйонів людей..."

„Необхідно добиватися повної національної незалежности народів, які ще перебувають під колоніяльним ярмом США, Великобританії, Франції Голляндії та Еспанії".

„Цьому повинно сприяти повсюдне скорочення воєнних бюджетів, строге поважання права народів володіти і розпоряджатися своїми природними ресурсами".

„Такий ефект може бути досягнутий тільки в тому випадку, якщо співробітництво в цій галузі здійснюватиметься на основі демократичних принципів суверенітету і невтручання у внутрішні справи, поважання історичних традицій і законоположення кожної країни".

Всі тут наведені твердження про прояви поневолення можна точнісінько віднести до того стану, в якому тепер знаходиться Україна під Совєтами та і до самого Совєтського Союзу, який є однією з найбільших колоніяльних і імперіялістичних потуг. В цитованому „комюніке" чомусь про СССР нічого не згадується, а він мусів би стояти на першому місці, але чомусь в ньому називається ЗСА, Великобританію, Голляндію та інші менші держави. Чи тисячі українців і не-українців, не терплять в Совєтах тільки за те, що домагаються для своєї країни: „невід'ємного права бути повновладними господарями у своїх власних країнах"? За що ж тоді їх в Совєтах торturують різні брежнєви, які облудно світові говорять про те, що „необхідно добиватися повної національної незалежности народів"?

На цьому Конґресі знайшлося кілька осіб зі західнього світу, що мали відвагу сказати гірку правду про брак якої-будь свободи в Совєтах, але совєтська преса в себе, ані за кордоном не відважилася про ці виступи поінформувати своїх читачів та суспільство.

До цих осіб також належав англійський пастор Пол Естрайхер, секретар Комітету Західньо - Східніх Відносин Британської Ради Церков, і бельгійська активістка за мир — проф. Сесилія Ролін. Паст. Естрайхер сказав: „Я глибоко вболіваю над тим, що вороги соціялізму так часто можуть вказувати пальцем на нівечення людських прав у соціялістичних країнах". Панна С. Ролін закликала Совєтський Союз: „Доказати свою прив'язаність до справ свободи шляхом звільнення з тюрм усіх політичних в'язнів".

Між учасниками Конґресу була розповсюджена заява чеських політичних в'язнів, яку приніс якийсь невідомий делеґат. У ній говорилося: „Ми — комуністи, соціялісти і християни чеської демократичної й соціялістичної опозиції. Ми вітаємо задум Конґресу, але й настоюємо, що справжній і тривалий мир є несумісний з будь-якою формою гніту, чи з будь - якою формою придушення громадянських та людських прав. Ненарушимість прав окремих людей, країн і народів — це передумова миру, свободи, демократії та соціялізму".

Проф. С. Ролін оскаржила Совєтський Союз за позбавлення прав і свободи: борців, письменників, релігійних та етнічних меншостей, бо (совєтському режимові) „навіть не уявляється само припущення толерувати їхні права і проявляти відхилення від домінуючої ідеології".

Л. Брежнєв назвав ці виступи борців за свободу в Совєтах, що це „кампанія, яку ведуть під лицемірними кличами оборони людських прав у соціялістичних країнах". В його розумінні — це примаскована спроба вмішуватися у „внутрішні справи" СССР та його союзників. Отже, тільки йому можна вмішуватися в життя інших народів, як це він показав на прикладі Чехо - Словаччини й інших поневолених росіянами народів, але нікому не вільно боронити покривджених і поневолених. Це логіка, яка може себе проявляти тільки між людьми, що є позбавлені всяких гуманних моральних засад! Чи можна тут робити якусь різницю між чорним і червоним фашизмом? Можна тільки дискутувати над тим, хто кого з них перевищив!

Іван Мартинюк

ВЕСІЛЬНІ ЗВИЧАЇ СЕЛА ЦЕНЕВА

(7)

Цю саму пісеньку співали, коли обдаровувала матір. Всім гостям співали те саме, що й молодому. Коли ж молодий обдаровував молоду, дружки з дівчатами співали:

Зав'яжи, брате, дари,
Що люди надавали,
То люди й родина,
Найменшая дитина,
Щоби була щаслива.

Тоді брат молодої — її дружба, розвивав хусточку, висипав всі гроші з тарілки зав'язував і віддавав молодій. Перший день весілля кінчився. Гості розходились, хлопці з дівчатами теж забиралися, а молода вийшовши з-за стола, дякувала всім і йшла відпочивати.

У неділю, другого дня весілля, у молодого збирались староста, старостина, дружби, свахи, та свати. Їм подавано зранку сніданок.

Поснідавши, приблизно біля десятої години, староста з молодим і свахами виходили з дому молодого і йшли до двору молодої, звідкіля прямували до церкви. В неділю зранці в домі молодої, крім дружок та її батьків, були ще деякі з ближчої родини й сусіди. Перед відходом молодого, староста влаштовував віншування і віншував майже тими самими словами, якими й віншував молодому до посагу. Відтак молодого з хати виводив дружба за рушничок, роблячи прутиком хрест у дверях, при цьому просив благословення у старости. В той час батьки з хлібом у руках стояли по обох кінцях воріт. Молодий, а за ним присутні цілували хліб, батьки благословили всіх і виходили до двору молодої.

Коли ж прибув молодий зі старостою, старостиною, дружбами й свахами, до двору молодої, там вже чекали на їхній прихід батьки молодої з ближчою родиною, а також дехто з поблизьких сусідів. Батьки молодої сідали на ослін, на якому сиділи до посажних уклонів, підстеливши кожухи на верха вовною. Староста віншував, тим самим віншуванням, як і в молодого, але тут було вже двоє молодих людей. Він починав: „Стали тії молоді перед Господом Богом, перед Пречистою Матінком Божов, перед св. Отцем Миколаєм, перед Архистратигом Михаїлом, перед всіма угодниками Божими, перед своїм татом рідним перед свов мамов рідгов, перед свов родинов близьков і далеков, перед своїми сусідами, перед своїми дружбами й дружками. Просять вони, покірно і смиренно, щоб їх благословили, благодарили й в щасливу годиноньку вирядили до шлюбоньку". Коли котресь з молодят не мало вже рідного батька чи матері, його заступав вітчим, тобто не рідний батько, тоді староста казав: „перед своїм не рідним батьком, але так як перед рідним". Бувало й таке, що молода була круглою сиротою, не мала вже ані батька, ні матері. Тоді ролю батьків заступала найближча родина молодої, в тому випадку староста, він при споминанні батьків казав: „перед своїм стриєм рідним, як перед татом рідним, перед свов тетовріднов, як перед мамов ріднов." Так само промовляв й до молодого.

⁂

Після віншування старости, дружба молодого брав за рушнички молодят, приводив їх до дверей хати й просив у старости благословення. А свахи співали:

В щасливую годиноньку до шлюбоньку стати.
Благослови Боже, і отець і мати,

Староста відповідав дружбі: „нехай їх Бог благословить". Дружба робив прутиком хрест і виводив молодят надвір. Мати молодої брала свячену воду, кропила нею молодят і всіх присутніх. А свахи знову співали:

То вже є не раненько,
Кропи нас, матінонько,
Свяченов водонькою,
Доброю доленькою.

Відтак музики грали, якусь маршову мелодію, а молоді зі старостою, дружбами й свахами вирушали до церкви на шлюбну присягу. В тому поході свахи не співали, бо коли в церкві відправляється Богослуження не годиться співати. Аж наближаючись до церкви, заспівували передшлюбні пісеньки:

Ми до шлюбу йдемо,
Молоду ведемо,
Уступіться, воріженьки,
Молодій з доріженьки.

Підходячи ближче церкви, знову співали:

Ми до шлюбу йдемо,
Молоду ведемо,
Щоби ксьондза застати,
Присягу приняти.

Наблизившись до дзвіниці, співали:

Сидить кіт на дзвіниці,
В червоні нагавиці,
Витріщив оченята
На наші молодята.

Нарешті зупинялись перед дверима церкви. Тоді приходив священик, брав молодят за рушнички, відчитував молитву і питав чи вони мають добру й непримушену волю злучитись до смерти як чоловік і жінка. Почувши стверджуючу відповідь, провадив їх до тетраподу. Перед тетраподом дружба молодого застеляв вишиваним рушничком підлогу, а молодята клякали на цей рушник, тримаючи засвічені свічки в руках. Священик проводив їм присягу, тобто давав шлюб. У той час свашки приглядалися чия свічка — молодого чи молодої горить ясніше. Було таке повір'я, що чия свічка горить ясніше той житиме довше. Коли священик складав руки молодим до присяги, всашки приглядались чия рука була зверху, якщо молодого, то він буде головою в господарстві, коли ж молодої тоді вона у всім „верховодитиме". Після присяги молоді йшли за захристію і дякували парохові за проведення їхнього шлюбу. По виході з церкви молода роздавала всім по куску цукру, присутні бажали, щоб доля молодої пари була така солодка, як цей цукор. Відтак співали:

Дякуймо попонькови,
Як свому батенькови,
Що нам шлюб дав,
Не много взяв
Півтора червоного
Від пана молодого.

Далам рученьку, далам,
Світ собі зав'язалам,
Червонов китайочков,
Вже не буду панночков.

Декотрі свахи, щоб завдати жалю молодій, що вона вже не є самостійною дівчиною і від цього моменту зобов'язана своєму чоловікові, співали:

(Продовження буде).

ПЕРЕНЕСЕННЯ ДО НОВИХ ПРИМІЩЕНЬ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

мою Михайла Снігуровича збільшила на 55, область Василя Дідюка збільшила на 66 членів, а колишня область Євгена Репети обнизила число здобутих членів на 160. Захід Канади обнизив свій здобуток у членах на 29.

Найбільш успішними були Відділи: 94 з Гемтремк (70 членів), 191 з Трой (65), 82 з Філядельфії (64), 121 з Ром (63) і 240 з Клівленду (60), за станом з кінця жовтня ц. р.

Найуспішнішими організатори Відділів були з кінцем листопада: К. Кобіто з Ром (73 члени), Р. Татарський з Детройту (71), В. Колодій з Трой (68) і М. Кігічак з Клівленді (60), М. Хомик з Філядельфії (48), Квітка Стецюк з Джерзі Сити та головна радна Анна Гарас з Бетлегему обі по 46 членів. З головних урядовців, які не є обласними організаторами, вибилися на передові місця: Анна Гарас з 46 членами, Іван Геврик з 27, Тарас Шпікула з 25, Іван Телюк і Андрій Джула по 18, Анатолій Дорошенко і звітодавець по 12 членів. В кампанії взяли участь 15 головних урядовців, які (разом з обласними організаторами) придбали до кінця листопада ц. р. 411 нових членів.

Обласні організатори придбали до кінця листопада особисто, поза членами, яких вони допомогли зорганізувати місцевим організаторам й які записані на рахунок тих організаторів, а саме: В. Дідюк 111, С. Гаврищ 72 і В. Оріховський 56. Колишній обласний організатор Є. Репета здобув до серпня ц. р. 43, а кол. обл. організатор д-р М. Снігурович — здобув до жовтня 39 членів. Постійні організатори придбали до кінця листопада: Іван Одежинський 114 членів, Богдан Дейчаківський 38, Богдан Зорич 37 і Андрій Іванюк 36 членів.

Окреме змагання поміж собою ведуть курсанти червневого вишкільного організаторсько - секретарського курсу на Союзівці. До кінця листопада ц. р. з-поміж 71 курсантів, які покінчили курс, в змаганнях взяли участь 59 осіб, які придбали разом 533 нових членів. Поміж ними особливо вибилися своїми успіхами такі курсанти: Роман Татарський (47 членів), К. Кобіто (46), Ольга Осередчук (29), І. Петрунцьо (25), М. Савків (22) і Дарія Оріховська (20). Ведеться також змагання за придбання ювілейної відзнаки чи радше відзнак, золотої і срібної, виданих з нагоди 80-річчя „Свободи". По кінець листопада придбали золоті відзнаки 25 осіб, а срібну 90, разом 115 осіб.

Від половини цього року ведеться також окрема, нова піврічна передконвенційна й передювілейна кампанія з окремо для її переможців призначеними надзвичайними нагородами, в висоті 200, 150 і 100 дол. для трьох найкращих організаторів в кожній із 21 категорій Відділів в сімох районах. Пороблено заходи для якнайширшого спопуляризування цієї кампанії, її способу обчислення змагальних точок та заохоти до здобуття першенства з'вязаних з ним поважних нагород.

Для запевнення успіху цілорічної кампанії вдержувано постійний зв'язок з Відділами, Округами, обласними організаторами, учасниками курсу на Союзівці в червні ц. р., а окремо з Відділами молодечими й тими, які не придбали ніяких членів. Також з головними урядовцями із заохотою придбати бодай десять членів та допільнувати кампанію на місцях у їх Округах.

Часто появлялися заохочуючі вістки про кампанію в газеті та в „Трибуні". На це були намірені часті поміщування імен та фот тих, що придбали ювілейну відзнаку, срібну чи золоту.

Окремо переведено акцію додаткового забезпечення акцидентовою грамотою, висилаючи Відділам інструкції з відповідними інформативними брошурками. Акція придбання делегатами та новими кандидатами на них традиційної „делегатської десятки" членів, та акція доповнення членів для придбання для Відділів права на одного, чи більше делегатів, були додатковими заходами для збільшення числа нових членів.

Зладжено нові тексти для радіопередач, зокрема заклик забезпечитися перед закінченням року та різдвяний привіт і їх з відповідними інструкціями вислано директорам радіопередач. Також зладжено нові заклики, пов'язані з закінченням року і Різдвом та з теперішнього господарського ситуацією, передусім інфляцією. Радієві тексти вислано втретє в цім році. Віддано до друку новий стінний календар з мапою України і його під кінець року вишлеться до Відділів та обласних організаторів.

В звітовому часі ми втратили двох обласних організаторів, Євгена Репету і Михайла Снігуровича. Їх брак вже відчувається.

Різними статистичними даними і порівнянням та пропозиціями, щодо нових організаційних заходів в новому 1974-му році, який буде рівночасно конвенційним і ювілейним роком з нагоди 80-ліття УНСоюзу д-р Я. Падох закінчив свій звіт.

Звіт д-ра Я. Падоха доповнив коротким оглядом деяких ділянок праці організаційного відділу його асистент Степан Гавриш.

УНСОЮЗ МАЄ ТЕПЕР 88,530 ЧЛЕНІВ

Звіт Заступника гол. предсідника і рекордового секретаря Володимира Сохана

Заступник гол. предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан подав на початку свого звідомлення числа руху членства УНСоюзу за 11 місяців 1973 року та стану членства з кінцем листопада. В УНСоюзі було з 30-им листопада 1973 року 88,530 усіх членів, в тому 70,714 активних членів і 17,-816 власників грамот із заплаченими повністю вкладками, на частинному виплаченому забезпеченні та на безплатному продовженні. В загальному числі членів відмотовано за 11 місяців 1973 року приріст на чисто 317 членів, а в числі активного членства за цей самий час втрату 151 члена. Найбільшу частину втрат мав УНСоюз в членстві відділу молоді (705 в активному та 450 в загальному числі членів). У відділі дорослих в активному членстві втрата виносила лише 65 членів, тому, що в тому самому часі велике число власників молодечих грамот перейшло до відділу дорослих. Число грамот акцидентового забезпечення зросло на чисто впродовж 11 місяців на 509.

Аналізуючи числа нових членів, звітодавець звернув увагу, що в 1973 році до кінця листопада було виданих 228 грамот у відділі молоді із виграними одноразовими вкладками кляси P-20 на 1,000 дол. забезпечення, тоді коли таких виграних було 315 в 1972 році та 347 в 1971 році. Нові акцидентові грамоти в 11 місяцях 1973 року набуло 745 членів, а в попередніх роках їх було 687 у 1972 році та 599 у 1971 р. Втрати в членстві за 11 місяців були значно менші, як в попередньому році у всіх групах: в суспенсах, грошових зворотах, виплачених грамотах кляс E та P і навіть в смертних виплатах. Завдяки тому можна теж передбачувати, за словами звітодавця, закінчення 1973 року із малим прибутком на чисто навіть в активному членстві та з чистим прибутком біля 450 членів в загальному числі членів. Контора УНС придбає впродовж грудня 650 аплікацій нових членів, закінчуючи рік здобутком 4,420 членів.

В дальшому звітуванні В. Сохан поінформував про перевози в цілі закупу, або винайму нових бюрових машин для Рекордового Відділу, про підготовку до виконання річних статистик і оцінки членських грамот на компютерах і про стан старань впровадити нові плани забезпечення, які все ще натрапляють на труднощі в забезпеченевому уряді стейту Пенсильвенії та на вимогу нових змін в цих плянах в стейті Іллиной, що призвело значно введення в життя цих нових плянів. Він теж подав до відома нові вимоги змін умов акцидентового забезпечення і додаткового подвійного забезпечення в стейті Пенсильвенія, до заряджень якого треба було негайно пристосувати акцидентові грамоти УНСоюзу та договори додаткового подвійного забезпечення. Це і було причиною, чому акцидентові грамоти нових членів Пенсильвенії були вислані 13-го грудня, коли всі інші грамоти нових членів вислано вже 11-го грудня.

Разом з місячними виказами та рахунками на грудень вже вислано всім Відділам друки на склади нових урядів на 1974 рік та пригадки секретарям і організаторам про реченець приймання аплікацій нових членів та звітів і розрахунків 31-го грудня 1973. Вже впроваджено нові фірмові листи УНСоюзу з відбиткою нового друку та з кличем „80 років служби народові" на 1974 рік, закуплено новий рекламовий напис (франкотип) для поштового метра з нагоди 80 річчя УНС, як також замовлено наліпки на листи і коверти з цієї ж нагоди.

Про хід кампанії, якій звітодавець допомагає листуванням, телефонами та вістками в „Свободі" подає він щотижня на першій сторінці „Свободи" під наголовком „Організаційна Кампанія УНС" прізвища секретарів та організаторів, які придбали в попередньому тижні по 2 і більше нових членів, та кінцево-місячні дані про тих, які придбали впродовж місяця по 3 і більше нових членів. Він теж співпрацює з організаторами та діячами молоді в стараннях засновувати нові Відділи, які часто не приносять бажаних успіхів, за опісуються поміщуванням у „Свободі" знимок молоді — членів УНС.

Вкінці свого звітування В. Сохан запропонував, в порозумінні та на рекомендацію актуаріїв, затвердити на 1974 рік такі самі ставки дивіденд, які були в 1973 році, та подав для затвердження Головного Екзекутивного Комітету підготовлений текст проголошення 2-го січня 1974 року 28-ої Конвенції, яка відбудеться в готелі Маріот у Філядельфії в днях 20-го до 25-го травня 1974 року. Він теж поінформував про дальші конвенційні праці Рекордового Відділу та їхні реченці: висилка з місячними виказами та рахунками на січень 1974 за станом повноправних членів з 31-го грудня 1973 повновласті делегатів, які мають бути обрані впродовж 60 днів від дати проголошення Конвенції, проголошення у „Свободі" біля 19-го січня 1974 р. списка Відділів із числом менше як 75 повноправних членів для вможивлення їм об'єднання з другими Відділами для вибору спільних делегатів, висилка зголошення делегатам привітань від Головного Екзекутивного Комітету з нагоди їх вибору та друків на замовлення готелевих приміщень, проголошення у „Свободі" 19-го або 20-го квітня проекту змін 28-ої Конвенції та її делегатів і виготовлення бальотів для виборів членів конвенційних комісій та перших виборів Головного Уряду на Конвенції.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ВЧИТЬ ВАШУ ДИТИНУ РІДНОЇ МОВИ, МОЛИТВИ І ПІСНІ. ПОШЛІТЬ ЇЇ ТУДИ.

ОРГАНІЗАЦІЙНА І РЕПРЕЗЕНТАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ЗАСТУПНИКІВ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА ПРОФ. ІВАНА ТЕЛЮКА, СЕНАТОРА ПАВЛА ЮЗИКА І ПАНІ МАРІЇ ДУШНИК

Три заступники головного предсідника, які не є затруднені постійно в Головній Канцелярії УНС: проф. Іван Телюк, сенатор Павло Юзик і пані Марія Душник в своїх звітах дали короткий огляд своєї організаційної і репрезентаційної активности, висловлюючи при цьому свої заваги та рекомендації до цілости праці УНСоюзу.

ПРОФ. ІВАН ТЕЛЮК в звітному часі брав участь в окружних організаційних нарадах Відділів УНСоюзу у Вілкс Беррі і Балтиморі і сам досі зорганізував 22 нові члени, сподіваючись доповнити цю кількість до 25 членів ще цього року. Із відходом д-ра Снігуровича, Нова Англія не має тепер обласного організатора й звітодавці часто приходиться полагоджувати його функції, зокрема припильновувати організаційну активність Відділів і Округ. Із важливіших репрезентаційної активности проф. І. Телюк згадав про його участь в Другому СКВУ, за з'їзді Б-ва Дивізійників, в Політичній Раді УККА, на відкритті нової залі СУМА в Елленвіллі та ін. На закінчення свого звіту проф. Телюк висловив ще деякі завваги щодо вшанування заслужених союзовців та рекомендував створити окрему Комісію УНС, яка слідкувала б за теперішнім розвитком господарської кризи та приготовляла УНСоюз до її зустрічі в 1974-му році, якщоб така заіснувала.

ПАНІ МАРІЯ ДУШНИК почала свій звіт коротким оглядом участи жінок в теперішній організаційній кампанії, ствердивши їх провідну ролю та видатні успіхи. Секретарка 25-го Відділу пані Квітка Стецюк і головна пані Анна Гарас досі обидві зорганізували по 46 нових членів, здобувши золоті і срібні ювілейні відзнаки, як їх одержала також пані радах Відділів УНС в Ютиці і Перт Амбою та в Ню Йорку, репрезентувала УНС на зборах Т-ва Українських Інженерів, була делегатом УНС на Другому СКВУ в Торонті, брала активну участь в союзовому і громадському житті Великого Ню Йорку. Коротким оглядом стану підготови очолюваної нею Комісії УНС для жіночих справ до поставлення пам'ятника Лесі Українки на Союзівці пані Марія Душник закінчила свій звіт.

СЕНАТОР ПАВЛО ЮЗИК, заступник головного предсідника УНС на Канаду дав короткий огляд стану і розвитку організаційної праці на канадському терені. Заснований у Вайтуні новий Відділ УНС вже має секретаря та починає розгортати нормальну працю. Звітодавець був на окружних організаційних зборах в Гамільтоні і в Торонті, був головним промовцем на відзначу-Ольга Осередчук за 29 нових членів. Разом з ними ще дальших 17 організаторок нових членів змагаються за першенства в цій праці. Звітодавець брала участь в окружних організаційних наванні 80-річчя „Свободи" в Чикаго і Бостоні, брав участь у ювілейному союзовому святі в Рочестері, був делегатом УНС на Другому СКВУ в Торонті. Довше зупинився звітодавець на пропозиції Окружного Комітету Відділів УН Св Торонті відносно набуття відповідного дому, з'ясовуючи деякі альтернативи в цій справі.

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД СТАНУ І РОЗВИТКУ УНС

Звіт головного предсідника Иосипа Лисогора

Головний предсідник Иосип Лисогір в своєму звіті подав загальний огляд стану розвитку УНСоюзу в поодиноких ділянках його активности.

Фінансово — звітодавець передбачає, що цей 1973-ий рік був рекордовим, коли мова про прибутки з членських вкладок. Уже теперішні прибутки виносять понад 50 тисяч долярів більше в порівнянні з попереднім роком і можна передбачати, що загальна сума з членських вкладок переступить в цьому році 2,150,000 долярів. У поданім головним касиром п-і Уляною Дячук зіставлення прибутків з інвестицій включені також відсотки від позички для Допоміжної Корпорації на будову нового дому. Звітодавець рекомендує, щоб протягом найближчого пів року не вимичувати собі тих відсотків і залишити їх на рахунок заборгування нового дому, що й схвалено.

Організаційно — якщо дотеперішні здобутки в організації нових членів порівнювати з попереднім 1969-им передконвенційним роком, тоді теперішні здобутки виносять приблизно 1,000 членів менше. Не погоджується з іншими звітодавцями щодо зменшення організаційного потенціялу, бо цей потенціял великий, але його не використовується, немає розробленої відповідної організаційної системи в терені. Звітодавець навів приклади деяких нових секретарів, які добилися поважних організаційних успіхів в околицях, які раніше в організаційному відношенні далеко відставали. Ведені з Головної Канцелярії організаційні заходи, включно з радіопрограмами, контактом з тереном, постійного нагляду і подібне, мають багато недостач. Ряд організаторів та секретарів ще досі відповідно не поінформовані щодо можливостей та користей застосування точкування в підсумках організаційних здобутків.

Рекордовий відділ — як завжди досі точно і прецизно виконує свою працю під проводом свого шефа, заступника головного предсідника і рекордового секретаря Володимира Сохана. Оформлювання грамот і їх перевірка, зв'язки з забезпеченевими урядами поодиноких стейтів, кореспонденція, висилка друків, все полагоджується солідно і своєчасно.

„Свобода" і „Союзівка" — їхні видатки і прибутки з деякими відповідними вправляються на минулорічному рівні.

Нова будова — звітодавець довше зупинився над справами будови 15-поверхового хмарочосу, яка вже добігає до свого повного викінчення. В тижні перед Різдвом за новим календарним стилем плянується перенесення до нових приміщень Головної Канцелярії УНС. Там вже працюють у визначених приміщеннях деякі відділи сусідньої Першого Джерзі Банку. Підписано вже домовлення про винайм більшої частини одного поверху для спеціальної служби державного Соціяльного Забезпечення, продовжуються розмови з рядом інших фірм про винайм дальших приміщень. Всі більші праці при будові нового дому будуть закінчені до кінця цього року.

Інформаціями про деякі легальні проблеми, зв'язані з будовою нових приміщень головний предсідник Иосип Лисогір закінчив свій звіт.

ВИДАВНИЧІ СПРАВИ

Ред. А. Драган у своєму короткому звіті інформував Екзекутиву насамперед про заходи в справі започаткування підготови англомовного видання словникової (гаслової) Енциклопедії Українознавства. Звітодавець відбув у цій справі ряд розмов з головним редактором проф. д-ром Володимиром Кубійовичем та представником в-ва „Молоде Життя" д-ром Атанасом Фіголем. З уваги на те, що в справі такого видання була вже прийнята ухвала Конвенції і Головного Уряду УНС, Екзекутива доручила звітодавцеві перевірити ще деякі аспекти такого видання, включно з коштом його друку, та до чергових нарад Екзекутиви приготовити проект відповідного домовлення. Звітодавець в дальшому інформував, що з уваги на зміни та абсенції в редакції друк календаря УНСоюзу на 1974 рік вже дещо спізнений і зможе бути висланий щойно в січні 1974-го року. Екзекутива одобрила пропозицію, щоб новий календар висилати тільки на адреси тих передплатників, які попередніми роками надсилали заплату за нього. Екзекутива в дальшому прийняла до відома та одобрила пропозицію відповідного порозуміння з проф. Л. Винаром із Кентського університету щодо участи УНСоюзу в запланованому виданні історії українського поселення в Америці з нагоди 200-ліття Американської Незалежности в 1976-му році. Загальним оглядом стану та проблем і потреб в-ва та з'ясуванням деяких культурних справ ред. Драган закінчив свій звіт.

ДЕБАТИ І УХВАЛИ

Після кожного звіту відбулася дебата над ним і схвалювано відповідні рішення, які будуть опубліковані в офіційному протоколі з цих нарад.

28 КОНВЕНЦІЯ І ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ

Окремими точками на порядку цих нарад Головного Екзекутивного Комітету була справа 28-ої Конвенції УНСоюзу, що має відбутися в травні 1974 року у Філядельфії, та справа конвенційної і рівночасно ювілейної — з уваги на 80-річчя УНС — організаційної кампанії. Рішено найпізніше до 3 січня 1974 проголосити в домлення в цих справах.

На закінчення своїх нарад Екзекутивний Комітет познайомився ще з деякими спостереженнями новозатрудненого в Головній Канцелярії молодого працівника Леоніда Білоуса.

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої нам

бл. п. МАРІЇ БАРБАРНА

зложили на „Церкву в Потребі":

д-р О. і Р. Моцюк 60.00 дол., д-р Ю. Левицький 20.00 дол., С. і І. Моцюк 20.00 дол., д-р Ю. і Л. Процик 10.00, д-р М. Орт 20.00 дол.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Архітента

ЗЕНОНА В. ГАДЗЕВИЧА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

у ВІВТОРОК, 8 СІЧНЯ 1974 р. о год. 8-ій рано в Церкві СВ. МИХАЇЛА в ГАРТФОРДІ, Конн.

Просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в суботу, дня 15-го грудня 1973 року, упокоївся в Бозі

бл. п.

о. АЛЕКСАНДЕР ТРЕШНЕВСЬКИЙ

народжений 24-го серпня 1884 р. в Перемишлі, довголітній парох і декан Угнова, пов. Рава Руська, душпастир скитальців в Німеччині і останньо, парох церкви св. Андрея у Філядельфії, Па.

ПАРАСТАС — в середу, 19-го грудня ц. р., о год. 7-ій веч. в церкві Царя Христа на Найставні у Філядельфії, Па.

СВЯЩЕНИЧІ ПОХОРОННІ ОБРЯДИ — в четвер, 20-го грудня 1973 року, з тої ж Церкви на цвинтар Факс Чейс у Філядельфії, Па.

В глибокому смутку:

доньки: ДАРІЯ САВКА з чоловіком ІВАНОМ
ІВАННА САВИЦЬКА-МУСІЙ
внуки — РОМАН САВИЦЬКИЙ з дружиною МАРТОЮ
правнуки — РОМАН і МИКОЛА
Ближча і дальша Родина в Америці і Україні

В СОРОКОВИНИ ДЕНЬ СМЕРТИ

нашого Дорогого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА і ДІДА

бл. п.

ПАНТЕЛЕЙМОНА ВЕРЕМЧУКА

будуть відправлені

ПАНАХИДИ

в середу, 26-го грудня 1973 року, о год. 9-ій рано

в Церкві СВ. МИХАЇЛА у ВУНСАКЕТ, Р. Ай.

в суботу, 29-го грудня 1973 року, о год. 9-ій рано

в Церкві-Пам'ятнику СВ. АНДРІЯ у БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

в неділю, 30-го грудня 1973 р., по Службі Божій

в Церкві СВ. ВОЛОДИМИРА у ГАРТФОРДІ, Конн.

Просимо в цей час згадати Покійного в своїх молитвах.

ДРУЖИНА, ДІТИ і ВНУКИ

РІДНА ШКОЛА У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Церков; Конференція СКВОР рішила реорганізувати все наше шкільництво у світі в одній незалежній Світовій Рідній Школі із секторами — педагогічним та організаційним, яка має координувати, дораджувати, інформувати та бути в постійному зв'язку зі всіми шкільними централями у вільному світі; щоб Рідна Школа стала незалежною, як усе шкільництво у світі, та щоб вможливити їй безперервну дію, рішено негайно приступити до організації Рідношкільного Фонду, ідею якого схвалено вже на Першому СКВУ; допомагати книжками, фінансово, чи другими справами тим всім тереновим шкільним центрам, чи їх окремим школам, які такої допомоги нагло потребують.

У кінцевому етапі нарад Конференції СКВОР — уділено абсолюторію уступаючій Управі та на пропозицію голови Номінаційної Комісії пані інсп. Ю. Назаревич обрано нову Управу СКВОР на чергових п'ять років, в складі: голова — проф. д-р Е. Жарський (ЗСА); заст. голови — о. прот. Т. Міненко (Канада); дошкілля — ма заст. голови Управи СКВОР являються кожночасні представники шкільних централь Рідних Шкіл — Австралії, Англії, Аргентини та Зах. Німеччини; секретар — дир. С. Стецик (ЗСА); скарбник — інсп. І. Боднарчук (Канада); дошкілля — пі ред. І. Пеленська (ЗСА); шкільний сектор — К. Мельник та інж. Д. Березовський (ЗСА); громадський сектор — мгр Я. Рак (ЗСА); члени Управи: п-ні інсп. Ю. Назаревич (ЗСА); п-і Т. Горохович та п-і О. Когуська (Канада); Контрольна комісія СКВОР: проф. С. Козловський (Канада), інж. М Лаврин (ЗСА), та д-р Б. Марченко (Англія).

Так рідношкільники світу закінчили свою Конференцію СКВОР під час Другого СКВУ.

Які ж успіхи та невдачі можна записати на конто Рідношкільництва за час від Першого СКВУ, чи навіть за останніх 25 років?

Важко бути добрим суддею в своїх власних справах, та спробуємо.

Вважаємо, що Рідні Школи існують для всіх без винятків українських дітей на всіх теренах поселення українців, без різниці якої релігії чи суспільно - політичного переконання є їхні батьки. Все суспільство, в більшій мірі підтримує наше шкільництво. Отже — те суспільство має право знати, які ідеї - почини, яку роботу веде, які потреби та успіхи чи труднощі має наше рідношкільництво. Коротко: до труднощів - невдач його треба зарахувати болючий факт останніх років, спадок числа нашого учнівського стану. Нам бракує нових, молодих, фахових вчительських сил. Брак широкої інформаційної служби. Ми не маємо нових шкільних підручників та посібників. Наші фінансові справи стоять гірше, чим жалюгідно. Рідношкільний Фонд, за малими винятками, не був організований. Нам бракувало одного центру — Загальної Рідної Школи з двома секторами — педагогічним та організаційним. Центру, який був би оперативним та при допомозі небагатьох людей зумів би виконати більшу й пляновану роботу. Відвідини - інспекції наших місцевих шкіл та т-в опікунів були зовсім невистачальними.

Одначе, ріднешкільництво у світі може похвалитися також певним наявним „живим" успіхом. Воно виховало й вишколило, за останнє чвертьсторіччя, кілька десятків тисяч української молоді. Безперечно, самі Рідні Школи не могли б цього доконати без активної допомоги нашого суспільства, а зокрема батьків тієї молоді. Ті молоді люди, це наше майбутнє, вже починають діяти в нашому суспільно-громадському та політичному житті на чужині. Вони, покінчивши високі школи в країнах свого поселення, вже працюють та займають високі пости у шкільництві, в різних професіях та державно - політичному світі своїх теренів. Хоч вони є громадянами різних держав, але вони далі залишилися українцями. І в тому заслуга Шкіл Українознавства та тих невеликих кадрів нашого жертвенного вчительства і організаторів рідношкільного руху.

Але ми мусимо мати на увазі, що сьогоднішній нашій молоді, нашим дітям, які живуть й вчаться - студіюють в добі затяжної кризи молоді в цілому світі, тій молоді — треба присвятити більше уваги, більше зрозуміння та любови, нею треба більше опікуватися.

На жаль, невелику поміч дали Рідній Школі наші політично - партійні сили. Правильно каже д-р М. Сосновський („Досягнення", — „Свобода" ч. 210), що практика політичних партій і їхніх „куліс" та міжпартійних торгів і пересправ не повинна мати місця на громадському відтинку". Бо, виходить, що серед гамору тих же „практик п о л і тичних партій", в нас не лишилося багато місця, ані часу на загальні громадсько - культурні справи.

Хочемо і будемо вірити, що Другий СКВУ був зворотним пунктом в нашому житті - бутті та праці на всіх теренах поселення.

ПЕРЕМОГА НА БЕРЕЗІ ЧЕКАНЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої

ким воєводам (якщо покористуватися словами Симоненка) „перепродувати мислі підтерті" й „давати поради" українській молоді, як їй уникати прометеївських поривань та як покірно „на милицях за часом бігти" по шляху московського холопства.

Для цього він готовить нову книжку, що — як розказували гумористичні „делегати з Києва" під час поїздки по Канаді перед опублікуванням „Заяви"! — повинна б „зміцнити статус кво в УССР". Отже, своїм мертвим словом Дзюба спробує розбити дві суперницькі, але ворожі московському колоніялізмові в Україні, концепції: націоналістичну концепцію самостійної незалежної України та свою власну концепцію утопійної марксистської України.

На ділі, Дзюба пропагуватиме офіційну ідеологію т. зв. радянщини, яка є тільки імперіяльним ц е м е н том спрепарованим згідно з формулою царів — Петра Першого - Злочинця і Катерини Другої - Розпусниці.

Дуже важкий „лантух настанов" закинув на свої плечі Іван Дзюба. Подібні навантаження зламали хребет багатьом українцям під володінням Москви. Недавно всевладний П. Шелест, за згодою якого сотні українських вільнодумців загнано в тюрми Росії, „перестарався" і злетів униз із самого вершка партійної піраміди.

Що ж надіється досягти своєю покаянною заявою Дзюба? Обороняючи свою марксистсько - л е н інську концепцію суверенної України, він зібрав у книзі „Інтернаціоналізм чи русифікація?" такі факти, що їх навіть сокирою КГБ не вирубаєш. Страшної дійсности в Україні, де московські воєводи розбивають українську націю на атоми і пробують змішати їх у російських молекулах, не заперечиш паперовою заявою чи новою книгою.

А втім, Москва сльозам не вірить і далі переслідуватиме свою жертву. Івана Дзюбу примусять приєднатися до ватаги червоних кочубеїв — Ю. Смолича, В. Козаченка, В. Маланчука і всіх тих, що в системі радянщини „не втомляються спати і жерти" на кошти свого народу. Невже варто жити в цій новій клясі експлуататорів, що перетворили Україну в давню російську губернію?

Невидимий трибунал

До витримки у боротьбі проти саме такої деградації України закликали і Т. Шевченко, і І. Франко, а Леся Українка залишила нам свій заповіт, як трактувати заламанців на тому фронті української гідности:

Коли я крицею зроблюсь
на тім вогні,
Скажіть тоді: „Нова
людина народилась",
А як зломлюсь —
не плачте по мені!
Пожалуйте, чому раніше
не зломилась!

Багато українських політичних емігрантів успішно пройшли вогневу пробу своєї патріотичної стійкости: по тюрмах, на каторзі, в концтаборах, а навіть перед обличчям смерти.

Однак справа покаяння І. Дзюби не є предметом розгляду на форумі еміґрантського трибуналу. Він бо відрікся свого власного „марксистсько - ленінського" утопійного прапору, а не самостійницького прапору українських патріотів - державників, які стоять на плятформі Акту 22 січня 1918 року.

Капітуляцію І. Дзюби перед обличчям ворога України розглядає у світлі принципів української традиційної гідности! — невидимий трибунал українців (в тому числі багато друзів Дзюби), які досі по тюрмах і концтаборах Росії тяжко „караються, але не каються".

Перемігши в собі природний людський страх, вони перемогли саму смерть та, як писав Гр. Сковорода, „плюють на її гострую сталь". То ж і не страшний їм московський терор.

Ось велика перемога українського покоління, що його формував на березі чекань своїм живим словом Василь Симоненко. На людей такого характеру і такої витримки орієнтуються українські політичні еміґранти і їхні нащадки.

Европейська унія буде сформована...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

спроможна на базі власних силових засобів відігравати рішальну ролю на міжнародній арені. Такий вирішальний голос Европа може мати тільки тоді, коли виступатиме з'єднано, як одна одиниця з одним голосом.

Але навіть і тоді, коли йдеться про безпеку Західньої Европи, вона мусітиме користуватися військовою охороною ЗСА. Тому тісна співпраця з ЗСА є для Европи імперативною. Европейська унія не буде спрямована проти ніякої іншої частини світу, чи держави. Вона буде співпрацювати з державами, не зважаючи на їхню систему при передумові, що ця співпраця спиратиметься на засадах, визначених у Статуті ОН. Коли йдеться про принципи, на базі яких буде розвиватися спільна зовнішня европейська політика, то вони так уточнені у декляраціі:

а) Дев'ять (членів Европейського Спільного Ринку) діючи як одна спільність, будуть намагатися підтримувати гармонійні і конструктивні взаємини з цими країнами. Це не може, однак, наразити, або задержати, чи вплинути на волю дев'яти (ченів Европейського Спільного Ринку) поступати вперед до европейської унії у визначеному реченці.

б) На майбутнє, коли дев'ять колективно переговорюватимуть з іншими країнами, вибрані інституції і процедура мають уможливлювати респектувати окремий характер Европейської ідентичности.

в) У двосторонніх контактах з іншими країнами, держави - члени спільноти будуть у щораз більшому засягу діяти на базі узгіднених спільних позицій".

Окремо в деклярації говориться про відносини спільноти до ЗСА, СССР, Китаю, азійських країн і країн Латинської Америки та накреслюється ролю Европейської спільноти у процесі завершення розвитку ще недорозвинених країн.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го ГРУДНЯ 1973 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1973 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ПОНЕДІЛОК, 31-го ГРУДНЯ 1973 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в Конвенційному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

ТАРЗАН, Ч. 7042. Ізнеможений Тарзан спить неспокійним сном

Цілком ізнеможений виснажливою пригодою, Тарзан засипає твердим сном... Гаряче Сонце ховається за небосклоном.

Із щораз більшої темряви підкрадаються зловісні хижаки... Однак двоє білих іклів відстрашують боягузливих звірів...

Але інші речі турбують неспокійного мавпо - чоловіка!

Іто! Іто! Іто!